

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า ทั้งทางด้าน เศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม การพัฒนาในด้านต่าง ๆ เหล่านี้ ต้องอาศัยกำลังคน แต่กำลังคนจะมีประสิทธิภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับการศึกษา ดังที่ ประดับ นิลพั่งงา (2524: 28-29) กล่าวว่่า

. . . การศึกษาที่พึงประสงค์จะต้องเป็นการศึกษาที่เสริมสร้างความรู้ ความคิด ทักษะ ตลอดจนทัศนคติที่จะส่งเสริมให้คนไทยรู้จักตนเอง รู้จักชีวิต เข้าใจสังคม และสิ่งแวดล้อมที่ตนมีส่วนร่วมอยู่ แล้วนำความรู้ความ เข้าใจมา ใช้แก้ปัญหาชีวิต เสริมสร้างสังคมให้ดีขึ้น รัฐจำเป็นต้องจัดการศึกษาเพื่อ ประชาชน มีสำนึกเป็นส่วนหนึ่งของมนุษยชาติที่จะช่วยกัน พัฒนาสังคม พัฒนา ประเทศชาติตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ เป็นประมุข นอกจากนี้การศึกษายังต้องจัดให้มีการเสริมสร้างความรู้ให้บุคคล ให้มีความ สนใจในตนเอง ก่อนที่จะพัฒนาความรู้ ความสามารถ และทัศนคติให้เหมาะสม เมื่อออกไปประกอบอาชีพให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รักอิสรภาพ รู้จัก แสวงหาความจริง เพื่อชีวิตและสังคมที่ดีขึ้น . . .

แนวคิดเช่นนี้ชี้ให้เห็นถึง ความสำคัญของการศึกษาในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่ง สอดคล้องกับความต้องการของรัฐบาลไทย ที่เล็ง เห็นถึงความจำเป็นในการจัดการศึกษา และ ส่งเสริมการศึกษาทุกระดับให้มีประสิทธิภาพ ดังปรากฏในแผนการศึกษาชาติ พุทธศักราช 2520 หมวดที่ 2 ข้อ 10 (2520: 6) ว่า "รัฐพึงส่งเสริมและบำรุงการศึกษาโดยถือว่า การศึกษา มีความสำคัญในอันดับสูงยิ่งแห่งกิจการรัฐ"

การศึกษาของไทยเน้นที่การพัฒนาผู้เรียน เป็นสำคัญ ในด้านการคิด เป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น การศึกษาจะช่วยให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง รู้จักชีวิต และสังคมที่ตนอาศัยอยู่ เพื่อ สามารถดำรงชีวิตของคนได้อย่างมีความสุข และปลอดภัยในสังคม นักการศึกษาเชื่อกันว่่า

ความมุ่งหมายของการศึกษาไม่ควร เน้น เฉพาะความรู้ทางด้านวิชาการต่าง ๆ ในตำราเท่านั้น เนื่องจากการศึกษาเพียงทฤษฎีนั้นไม่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับสภาพชีวิตของผู้เรียนได้ การศึกษาคามหลักสูตร จึงต้อง เป็นการศึกษาที่เสริมสร้างความรู้ ความคิด ความชำนาญ เพื่อให้ เกิดการเรียนรู้ในตัวผู้เรียนอย่างแท้จริง

การมุ่งเตรียมนักเรียนให้เผชิญกับสังคมนั้น ถ้าจะวัดเฉพาะด้านการสอนเพียงอย่างเดียว อาจไม่สามารถสนองความต้องการของสังคมที่สมบูรณ์ได้ การศึกษาในปัจจุบันจึงมิได้ จำกัดอยู่เฉพาะภายในห้องเรียนเท่านั้น แต่ได้ขยายกว้างออกไปถึงการศึกษาและการเรียนรู้ นอกห้องเรียน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ว่า ให้นักเรียนรู้จักคิดเป็น ทำเป็น และ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วยตนเอง เมื่อจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นเช่นนั้น การเรียนการสอน จึงต้องพยายาม เน้นการปฏิบัติและการฝึกฝนให้แก่ นักเรียนมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ นักเรียนได้รู้จักการทำงานร่วมกันอย่างมีระบบ ระเบียบ และรู้จักปรับตัวให้เข้ากับคนอื่น ๆ ในสังคม

กิจกรรมเสริมหลักสูตรมีส่วนสำคัญในการช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนในหลักสูตร ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ ซึ่งมีผลให้นักเรียนมีระเบียบวินัย รู้จักการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใหม่ ๆ และมีความเจริญงอกงามในทุก ๆ ด้าน นับว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตร มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อตัวผู้เรียน ซึ่ง นาธาน เอส เบลานท์ และ เฮอริเบิร์ต เจ คลอสมายเออร์ (Nathan S. Blount and Herbert J. Klausmier 1970: 535) กล่าวถึงประโยชน์ของกิจกรรมเสริมหลักสูตรไว้ว่า "กิจกรรมเสริมหลักสูตรให้ผลคุ้มค่ากับเวลา และสนองความต้องการของนักเรียนได้มากกว่าการเรียนการสอนธรรมดา ทั้งยังให้นักเรียนได้มีโอกาสช่วยเหลือตนเอง และทำงานเป็นกลุ่มได้อีกด้วย"

ฉะนั้น การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของโรงเรียน จึงมีความจำเป็นมากสำหรับนักเรียน และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ (2524: 27) ก็ได้กำหนดให้มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรขึ้นทุกโรงเรียน ดังข้อความที่ว่า "โรงเรียนต้องจัดให้มีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนในหลักสูตรให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อสนองความสนใจและเพื่อส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพ และเสริมสร้างอุปนิสัยอันดีงามของนักเรียน" แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตรมีความสำคัญ และเพื่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนการสอน จึงต้องมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรควบคู่กันไปเสมอ ดังที่ จันทร ทุมเม็ถบัก (2508: 20) ได้กล่าวไว้ว่า

. . . กิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการแห่งการเรียน การสอน ในอันที่จะเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิตประจำวันของผู้เรียนให้สมบูรณ์ ยิ่งขึ้น . . . ถ้าวิชาการต่าง ๆ ในหลักสูตร เป็นอาหารเลิศแล้ว กิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมนักเรียนก็คือ ส่วนประกอบที่สำคัญและจำเป็น อัน ได้แก่ เครื่องเทศ และสิ่งชูรส การปรุงอาหารต้องการเครื่องเทศและสิ่งชูรส ฉะนั้น การเรียนการสอนก็ต้องการกิจกรรมเสริมหลักสูตรฉนั้น . . .

แต่จากการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน มักพบอยู่เสมอว่า ปัญหาเกิดจาก ตัวครูผู้สอน ดังที่ พัฒนา จันทนา (2526: 36) กล่าวไว้ว่า "ครูมักใช้วิธีสอนแบบเก่า ช้าช้า และไม่มีอุปกรณ์การสอน ไม่มีกิจกรรมให้นักเรียนได้กระทำอย่างสนุกสนาน" การจัดการเรียน การสอนภาษาไทยก็เช่นกัน ครูภาษาไทยมักจะประสบปัญหาเกี่ยวกับวิธีสอน การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน นักเรียนไม่ค่อยให้ความสนใจเท่าที่ควร ดังที่ มงคลวรรณ ทองสุขโขทัย (2516: จ) พบว่า ครูส่วนใหญ่จัดกิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนการสอนในรูปแบบของการอธิบาย ประกอบการซักถาม และบรรยายเนื้อหาตามบทเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมพล ฐูปนุชา (2523: 4) พบว่า ครูใช้วิธีการสอนแบบบรรยายมากที่สุด ขาดเทคนิคที่น่าสนใจใน การสอน นักเรียนต้องการให้ครูจัดกิจกรรมประกอบการเรียน และกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้ มาก

นอกจากนี้ยังพบว่า ครูภาษาไทยพบปัญหาเกี่ยวกับผู้เรียน คือ นักเรียนมักคิดว่าวิชา ภาษาไทยน่าเบื่อหน่าย ช้าช้า จำเจ ไม่น่าสนใจ ดังที่ สุจริต เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์พรหม (2523: 8) ได้กล่าวถึงปัญหาการสอนภาษาไทยไว้ว่า

. . . นักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาภาษาไทย ไม่สนใจเรียน หันไปสนใจ เรียนวิชาอื่น โดยคิดว่าภาษาไทยไม่สำคัญ ไม่ต้องเรียนก็พูดได้อยู่แล้ว อีกทั้ง ยังรู้สึกว่ ภาษาไทยเป็นวิชาที่ยาก ต้องท่องจำมาก คะแนนน้อย ขาดกำลังใจ ในการแก้ไขข้อบกพร่อง เพราะเมื่อมีข้อบกพร่อง ครูมักตำหนิมากกว่าให้กำลังใจ ทำให้ไม่อยากเรียน เกิดความท้อแท้ หมดกำลังใจ . . .

ซึ่งปัญหาดังกล่าว ตรงกับงานวิจัยของ ปองจิต อ่อนเผ่า (2521: 8) ที่พบว่า ใน ด้านผู้เรียนมีปัญหาด้านทักษะการฟัง พูด อ่าน และ เขียนไม่ดีพอ มีทัศนคติไม่ดีต่อวิชาภาษาไทย และเตรียมตัวไม่พร้อมที่จะสอบ

ดังนั้น วิธีการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาไทยให้ดีขึ้น คือ การจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนภาษาไทยขึ้นนอกเวลาเรียน สุจริต เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์พรชัย (2523: 196) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า "เพื่อให้การเรียนการสอนได้ผล ครูภาษาไทยจึงควรจะได้จัดกิจกรรมทางภาษาขึ้นนอกเวลาเรียน เพื่อเสริมสร้างการเรียนการสอนในชั้นให้ได้ผลดียิ่งขึ้น กิจกรรมที่จัดนี้จะช่วยให้นักเรียนมีความรู้ และมีทักษะทางภาษาดีขึ้น" กิจกรรมที่กล่าวมานี้ก็คือ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรขึ้นนั่นเอง สุจริต เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์พรชัย (2523:266) ให้ความหมายของกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทยไว้ว่า "กิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทย หมายถึง กิจกรรมภาษาไทยที่จัดขึ้นนอกเวลาเรียน เพื่อช่วยเสริมการเรียนการสอนในชั้นให้ดียิ่งขึ้น เป็นกิจกรรมที่ไม่มีหน่วยกิต ไม่มีคะแนน แต่ผู้เรียนจะเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสมัครใจ ไม่มีการบังคับ"

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทยมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย และผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภาษาไทย เพราะกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทย เป็นกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนไม่เกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียนวิชาภาษาไทย มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้นักเรียนสนใจวิชาภาษาไทย , เสริมความสามารถและผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภาษาไทยแก่นักเรียนมากขึ้น ซึ่งถ้านักเรียนสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรมากขึ้น ก็น่าจะมีสัมฤทธิ์ผลแก่การเรียนวิชาภาษาไทยในทางที่ดีขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจในการศึกษาว่าการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทย มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภาษาไทยหรือไม่ เพื่อที่จะนำผลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทย ให้เกิดประโยชน์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และเป็นแนวทางแก่ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทยให้ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทยกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตการศึกษา 5

สมมติฐานในการวิจัย

จากการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียน พบว่า

ยุทธธีวัลย์ วณิชจินดา (2513) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมเสริมหลักสูตรกับผลสำเร็จในการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษากับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาสังคมศึกษามีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญ

สุวิทย์ โคครธนู (2522) ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับความสนใจในกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนราษฎร์ และโรงเรียนสาธิต พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับความสนใจในกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียน โรงเรียนรัฐบาล และโรงเรียนราษฎร์มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อุรี สัมพิสุทธิ์ (2525) ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบบางประการซึ่งไม่ใช่ความสามารถทางสติปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า กิจกรรมนอกชั้นเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ด้วยข้อสนับสนุนจากการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานว่า การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทยกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภาษาไทยมีความสัมพันธ์กัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2532 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เขตการศึกษา 5

2. ตัวแปร (Variables) ที่ศึกษาคือ

2.1 การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทย

2.2 ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภาษาไทย

ข้อตกลงเบื้องต้น

ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภาษาไทย ได้จากคะแนนสอบในวิชาภาษาไทย คือ วิชา ท 401 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 วิชา ท 503 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ วิชา ท 605 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 จากภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2532

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. กิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทย หมายถึง กิจกรรมภาษาไทยที่จัดขึ้นนอกเวลาเรียน เพื่อเสริมการเรียนการสอนในชั้นให้ดีขึ้น ส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของนักเรียนในทุกด้าน กิจกรรมที่จัดขึ้นควรดำเนินการโดยนักเรียน และมีครูคอยให้คำปรึกษาหารือ ช่วยเหลือให้การดำเนินงานเป็นไปในทางที่ถูกต้อง

2. การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทย หมายถึง การที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมภาษาไทย หรือ เข้าร่วมในกิจกรรมภาษาไทยที่ทางโรงเรียนหรือครูภาษาไทยจัดขึ้น

3. ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภาษาไทย หมายถึง ความรู้ความเข้าใจในวิชาภาษาไทย ซึ่งได้จากคะแนนสอบในวิชาภาษาไทย(ท 401 ท 503 และ ท 605)

4. นักเรียน หมายถึง นักเรียนชายและนักเรียนหญิง ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 5 และ 6 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2532 ในเขตการศึกษา 5

5. เขตการศึกษา 5 หมายถึง อาณาเขตที่รวมหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินการศึกษา ซึ่งแบ่งตามสภาพภูมิศาสตร์และวัฒนธรรม อันได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในจังหวัดกาญจนบุรี ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี ราชบุรี สมุทรสงคราม และสุพรรณบุรี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางแก่ผู้บริหารในการส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรม เสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทย

2. เป็นแนวทางแก่ครูภาษาไทยในการปรับปรุงและส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย
3. เป็นแนวทางแก่ครูภาษาไทยในการปรับปรุงและส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทย
4. เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าวิจัยต่อไป